Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

Учите ся брати мои думайте читайте
И чужому научайтесь — Свого не цурайтесь,
„Въ своєй хатѣ своя правда и сила и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 2 ДЖЕРСІ СІТІ, Н. Д. 1. Октоврія 1893. ГОДЪ І

ЛЮБИ СВОЗ.

На широкóмъ божóмъ свѣтѣ жіє богато народóвъ, котри рóжнятъ ся межъ собою мовою, звичаями, обичаями, нижшимь або висшимъ степенемъ просвѣти, цивилизаціи. Самою першою и найголовнѣйшою ознакою, по котрой роспóзнаємъ одинъ народъ одъ другого- єсть мова, бесѣда, языкъ. Слибъ оденъ народъ стративъ свою бесѣду, свою мову а присвоивъ собѣ иншу мовъ другого народа, тогда тимъ самимъ перестає истновати як отрубный народъ и заполясь єго до того народа, котрого принявъ мову и носить тогоже назву.

Такъ якъ въ поодинокóмъ чоловѣцѣ єсть уже вроджена любовъ до житя, до истнованя, такъ само и въ кождóмъ народѣ єсть природна любовъ до власного истнованя народного, котре полягае на бесѣдѣ, на мовѣ.

Для того - то мова власна єсть такъ дорога, якъ дорогимъ и милимъ єсть житє.

Кто самоохотно, добровóльно безъ жадной причыны, або черезъ яку дурницю отберає собѣ житя - називаєсь съума сшедшимъ, варіятомъ слабодухомъ, та дуракомъ, такъ сямо той, кто покидає свою рóдну мову або ей цураєсь, встидаєся, инакше не вартъ бути прозваным якъ найостатнѣйшимъ драбомъ подлецомъ, безъ чести, дуракомъ дуракóвъ. Такій чоловѣкъ невартъ щобъ го свѣтъ земля по собѣ носила.

Чоловѣкъ встидаючійся своєй матерной бесѣды, поповняє страшный смертельный наровный грѣхъ.

Такóв выродка називаємъ измѣнникомъ, перекинчикомъ сво го народа, здрадникомъ, Юдою предателемъ, єгидникомъ, екскриментомъ найогидніщого животного що повзаєс по сей земли.

Чоловѣкъ, котрый самовóльно покидає свою мову и бере чужу за свою власну, не мае серця тóлько камень.

Єго совѣсть наче той коваль скій мѣхъ широкій погинаючій ся и дмухаючій акъ кто хоче и якъ го порушае чи въ гору чи въ долину. Для такого не ма ничъ святого на свѣтѣ.

Того грѣха допускютъ ся наши Русини такъ въ старóмъ краю якъ и въ Америцѣ.

Правда, по найбóльшой части съ глупоти, съ дурноти думаючи собѣ: що якъ навчитъ ся по польски або ту по словацки то єсть уже мудрíшій розумнѣйшій и чимись то не знати що.

Тоє що пишемо не взяли мы съ повѣтря, але съ власного переконаня крыслимо тую сумну обяву, тую хоробу моральну, той смертельный грѣхъ котримъ грѣшатъ многи изъ насъ. Наперед заявляемо що мы не виступаемъ противъ тыхъ що знаютъ англійску або словацку бесѣду и свєю невстидаются, але наша рѣчъ есть звернена противъ тихъ що навчились бляндати пару слóвъ по англійски або словацки, ужа по руски говорити не хочутъ и називаютъ тую мову трингорскою. Гей поволи! Забылъ еси дураку якъ и ты опинивъ ся въ Castle Garden въ подертой гунцѣ съ вошима поза обшивкою а съ двома прускими фенігами въ кишени и ставъ просити жида щобъ тя взявъ неоеночувати до своєй невницѣ на гестеръ стрит въ New Yorku? Встидатися своєй власной мовы такъ значитъ якъ бы встидатися своєй рóдной матери. Якъ же немаемъ любити своєй матери, котра насъ носила въ своєй утробѣ, въ тяжкихъ болѣхъ родила на сей свѣтъ, насъ своими грудми кормила хотяй сама наразъ и куска чорного хлѣба була жадна, въ день немала спокою, въ ночи незнала сну, тóлько ангеломъ сторожомъ добами пересѣджувала при нашой колисцѣ — гóркими заливаючись слезами коли си подумала яка то насъ чекае доля ня крутой дорозѣ житя.?

Якъже теперъ нелюбити той мовы, въ котрой тая сама наша мати спѣвала сумну тужливу пѣсню надъ нашою колискою щобъ мы скорше заснули?

Перше слово вырекли мы въ руской рóдной мовѣ та дорóдной матери „Мамо"

Першій разъ коли мы уже трошки пóдросли и уже знали пару слóвъ вымовити, хоть невиразно, брала насъ мама за слабеньку руку и робила на нашóмъ чолѣ святій крестъ, а мы дитинячимъ голосомъ повторяли за нею „Во имя Отца и Сына и Св. Духа амінь"

Чи можна се забути и той мови, котру съ матерныхъ виссали грудей встидатися? Коли мы уже сами почали ходити бѣгати по цѣлихъ дняхъ коло рóдной хати, при зближаючимъ ся заходѣ сонця кликала насъ мама вечеряти, по вечерѣ клякалисьмо передъ святими образами и съ невинныхъ дѣтинячихъ грудей засилалисьмо наши молитви на сонъ грядущій до Творца неба и земли, въ руской мовѣ. Якъ тóлько поблагословило якъ тóлько ясне сонце озарило святую землю при звуку пѣсни пташенятъ, тогда и мы протераючи оченята, разомъ съ ними величалисьмо Бога, дякуючи ему въ ранной молитвѣ высказаной въ рóдной мовѣ що давъ намъ здорово встати зó сну. Въ церкви хвалили мы Бога по руски; свóй жаль свое горе виливали мы слезами въ руской мовѣ; нашу радóсть и веселóсть обявляли въ чудесныхъ рускихъ пѣсняхъ, котри пропибали наше серце нашу душу съ глубока. Скажитъ теперъ сами здорово мислячи люде чи вартъ той чоловѣкъ жити на свѣтѣ, котрый на таку святу рѣчъ плюе, пóдъ ноги бере и передъ чужима съ ней насмѣваетъ ся?

Такую дитину, котра свою матѣръ бє, копае, поневѣрае, виставляе на посмѣховиско називаемо : выродкомъ извергомъ чоловѣчества–такъ само заслугуе собѣ на тое безчестне имя той що своєй рóдной мови цураетъ ся. Наша руска мова межи всѣми славяньскими занимае перше мѣсце.

На нашой руской мовѣ, выробилась, поправилась нетóлько велико руска но и польска. Давно колись въ велико руской мовѣ вкралась француzчина а въ тогдашной польской середновѣчна латинщена. Пушкинъ найзнаменитшій велико-рускій поетъ, хотяй знавъ отлично по француски, ставъ учитись рускої мови отъ простого люду такъ съ надъ Днѣпра яку и отъ матюшки Волги. Сей трудъ сплѣвъ ему вѣчно зеленій безсмертній лавровій вѣнецъ. Съ польской мови и литератури вигнала латинщину такъ звана „Украйнска школа" помимо анатеми виленьскихъ єзуитóвъ. Тогда появились сочиненія найлучшихъ польскихъ поетóвъ на чистой польской мовѣ.

Украйна правдивій рай вдохновляла польскихъ поетóвъ той школи и они зоставили по собѣ безсмертни твори взяти съ житя нашого украиньского люду. Теперѣшни польски поети пігмей насмѣваютъ ся съ рускаго народа и его не узнаютъ. Зачинаютъ и они кликати свою розтрѣпану, простоволосу невмиту надвисляньску музу и пишутъ поезіи по нетаки якихъ колись степъ бувъ батькомъ.

Наша руска мова якъ каже одинъ ученый прфесоръ Бантишъ – Камѣнскій есть второю по италіяньской що до звучности, а по до солодкости що до придатности пóдъ безсмертни ноти всесвѣтнихъ музикальнихъ композиторóвъ. Рускою пѣснею мусить любоватись кождій славянинъ. Руска пѣсня есть власною майже для кождой славяньской души, де всѣ чувства суть порушени до живого, де всѣ одтѣнія горя и любви, радости и роспуки суть змальовани. Нашъ нарóдъ съ своєю мовою своєю пѣснею, своєю хоробростію одíграе колись перворядную ролю на сценѣ славяньского театра якъ предсказавъ богочєстивій отець Іоанъ Кронштацкій.

Русини американьски!

Сли съ осерпедины васъ найдетъ ся такій, що встидаєсь по руски говорити, виганяйте вóдъ себе якъ паршиву вóвцю; въ хату непускайте на улицѣ оминайте, виставте го на смѣхъ, на ганьбу передъ своїма и чужима— напишѣтъ до старого краю: якій тутъ ставъ ся съ Ивана панъ, котрый, въ селѣ чужи гуси пасъ за вóвсяну адзимку а туть по руски ганьбится говорити.

А Вы честни Русини любѣтъ свое; свою мову, котра есть дорогимъ спадкомъ нашихъ мученикóвъ прадѣдóвъ.

Читателѣ!

Несподѣвалисьмо ся никóли щобъ насъ обсыпано такъ многочисленными вопросами и допысами зо всѣхъ сторонъ Америки. Днесь заявляемъ що всему задосить учинимо тóлько поволи.

Нашому честному абоненто-ви Василю Чимириньскому съ Боеносъ Аєресъ полудневой Америки Кажемо щыро руске спасибогъ за добру раду и матеріяльну пóдпомогу. Слава слава Галичанамъ що по довгóмъ забутю назадъ обертаютъ ся до свого и пóзнали свою гóдность.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

WOBODA
(LIBERTY.)
only Russian political
in this Country and
large circulation tro-
ie United States and
invaluable advertising
m.

дплата рóчна 1.50
ошиси и грошъ пре-
висилати пóдъ адре-

Svoboda" Printing Office
247 Warren Str
Jersey City, N. J.

ша газета выходитъ два
на мѣсяць 1 го и 15го.

VERTISING RATES:

inch per annum...$ 10.00
,,Six months. ,, 6.00

money or money orders
ld de adressed to:
oboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

справѣ нашихъ рускихъ

стрiяцкiй дня 13 августа с. р. потвердивъ слѣдуючiй декретъ касательно рускихъ семинарей:

1. Руске семинарiюмъ св. Варвари въ Вѣдню розвязуєсь.

2. Одъ року 1893 — 94 будутъ назначени стипендiя зъ религiйного фонда для тихъ кандидатóвъ духовного званiя, котрiи хотѣлибъ посѣщати висши заклади наукови богословскiи, або въ краю, або за границею.

3. Генеральне семинарiюмъ во Львовѣ тоже розвязуєсь а на єго мѣсце зостанутъ основани дiоцезальни семинарiи во Львовѣ, Перемишли и въ Станиславовѣ.

До сего цѣсарского роспоряженя цѣла галицка польска праса гукнула псаломъ „воскликнѣте, вострубѣте въ знаменитiй день праздника польскóго“ бо се, якъ подае Lwowska gazeta, принесе для краю незлѣчими користи такъ, що теперъ край буде мати больше хóсна съ того, чимъ зъ регуляцiи рѣкъ, котри що-рóчно даруютъ бѣдной Галичинѣ щедрiи наводненiя.

Мы зъ нашой стороны скажемо тóлько що розвязанiе Вѣденьской семѣнарии и во Львовѣ генеральной, єстъ якъ разъ придатне для польской iдеи, для польской справи въ рускомъ краю, але Русь богато на тóмъ потерпѣла.

Польски газети подаютъ навѣтъ причину задля котрой Вѣденьске семинарiюмъ зостало розвязане.

„Молодцѣ руски вѣденьского семинара були далеко одорвани отъ свого краю и немогли пóзнати потребъ и стосункóвъ краєвихъ и óттакъ ревно посвящатися свому званiю, але тóлько такъ вступали во свящепники безъ жадного powolania,

Не будемо розписуватись о тóмъ чи ту єстъ хоть зерно правди; але по роздѣленю генерального семинара на дiоцезальни зарядитъ ся тому злу? Вѣденьскiй семинаристъ що року мавъ часъ вглянути въ стосунки краєви и исслѣдовати потреби а теперъ буде видѣти тiи потреби, тую нужду що дня чи то въ дiоцезальной семинарiи въ Пермишли чи въ Станислвовѣ.

Буде видѣвъ семнаристъ выйшовши за рогатку яки то краєви стосунки наколи узритъ якъ паршивый, препотентный жидъ бє, шарпає, копає немилосердно бѣдного рускаго хлопа за те дармо. Сего въ Вѣдни не бачивъ.

Увидитъ якъ тамъ гостинцемъ провадитъ жандармъ обшарпаного, покервавленого рускаго селянина окутого въ кайданы мовъ якого Роза Шандоръ за то, що поважився збирати сухе галузе въ паньскóмъ лѣсѣ. Живый образъ представитъ ся краєвыхъ стоункóвъ и потребъ коли перейдесь по Станиславовѣ або по Перемишли. Тутъ лежитъ на возѣ на клаптѣ згнилой горо квяники рускiй чоловѣкъ худощавiй, блѣдый умераючiй, котроуо привезли до церулика якъ кажутъ, а баба пóшла продати остатню кожушину щобъ заплатити пейсатому ескулапови за пораду та медецину. Тамъ въ саме урочисте руске свято стоитъ громадка нашихъ людей передъ судомъ, кланяючись въ поясъ пану возьному, котрый мимогряд коло нихъ босiй но въ урядовой рогатóвцѣ.

Пóйде нашъ семинаристъ на торговицю а тамъ зачерне ясни погляди о стосункахъ и потребѣ краєвой. Отъ стоитъ нашъ хлопъ въ одертой опанчинѣ тримаючи на мотузку коровину де тóлько видно скору та кости и того жандармъ не пускае на торговицю — Чому? — бо пашпортъ на тую корову, котру вывѣвъ щобъ продати и податокъ заплатити, бувъ написаный по руски. Жандармъ назвавши хлопа москалемъ а єго коровину шизматицкою — казавъ му тутъ стояти до дальшого roskazu. Що скаже дiоцезальный семинаристъ придивившись близше краєвимъ стосункамъ и пóзнавши нужду, бѣду горе и роспуку свог народа въ рóднóмъ краю?

Чи одушевитъ ся онъ бóльше званiемъ свого стану въ Галилеи якъ въ Вѣдни — чи може го цѣлкомъ стратитъ? Яка моя доля, яка моя судьба, подумає онъ собѣ, чекає мене колись, якъ я буду священникомъ, душпастыромъ того люду на якiй голодóвцѣ? Якъ я буду жити бѣдный межи голими?... Моє дiоцезальне богословске образованiе полягає на гласахъ: Каменимъ Разрушилъ єси Съ высоти; моя цѣла ораторска сила и питука состоитъ страшенiемъ хлопа пекломъ де огонь и смола. На щожъ я буду бѣдного, голодного, обдертого страшити будущимъ пекломъ, наколи онъ уже и тутъ го має? Чи нелутше

ремесельникомъ, якъ рускимъ священникомъ?

Тогда бувай здорова пречиста гола пóсненька пятницьо не гнѣваючая дiоцезальна — семинарицка зупо!

Въ Вѣдни лутше жиє той що улицѣ замѣтае якъ рускiй свящнiникъ, котрый тогда мае калбсч-браттенъ, якъ му теля зачинае здыхати и го скоро зарѣже.“

Газета Lwowska видно що ще мало знає брехати по езуiцку, подаючи за причину розвязаня рускаго семинара въ Вѣдни бракъ духовного званiя межи питомцями надь Дунаю.

дальше буде.

По утратѣ Вѣденьского семинара, за котрымъ такъ Русь болѣє, буковиньски Русины хоть на хвильку потѣшили заплакану Матѣръ. Ото дня 11 липня зóбралося коло 300 найщирiйшиъ патрiотóвъ въ Чернóвцяхъ де ухвалили заложити политичне товарство „Народна Рада“. Наша всѣми забута и маловжана американьска Русь кличитъ до своихъ братóвъ зеленой Буковины: Слава и честь Вамъ дорогiи братя що такъ щиро и неутомимо рóвняєте дорогу до рускаго щастя до вóльности до доброб ы нашого вѣками гонимог ода!

Нашъ Высокопреосвященный митрополитъ Сембратовичъ нехотѣвъ щобъ були карани тiи вѣденьски студенти, котри дерзнули зневажити єго особу. Дуже красно по прикладу Христа, Але кто простить той грѣхъ правительству що розвязало рускiй вѣденьскiй семинаръ?

Въ роцѣ 1861 хотѣло правительство розвязати, тую вѣденьскую семинарiю, но тогда вступивъ ся за нею безсмертный митрополитъ Григорiй Яхимовичъ и она надальше позóстала, бо для высшого рускаго духовенъства конечно потребна — але теперъ кто за нею уже розвязану упóмнéся?..

Хольера появилася въ надворнянскóмъ повѣтѣ межи роботниками занятыми коло будующой ся желѣзницѣ.

Въ нашóмъ краю Галичинѣ панують дуже часто велики бурѣ и грады и наробили богато шкоди на поляхъ и огородахъ,

ВСЯЧИНА.

Наши люде часто смѣютъ ся съ бѣдныхъ итальянóвъ, котрiи съ мишками на плечахъ и зъ желѣзнымъ дручкомъ въ рукахъ идутъ отъ бочки до бочки шукаютъ шпортаютъ и що имъ видитъ ся корѣстне въ ихъ бѣзнесѣ пакуютъ до мѣшка.

Они збираютъ все що пóдъ руки имъ попаде и се приноситъ имъ великiй хосеиъ и на шматахъ, на костяхъ роблятъ великiи гроши.

Такихъ шматярóвъ знайдешъ всюда — не тóлько тутъ въ Америцѣ але и въ старой Европѣ особенно въ головныхъ мѣстахъ. Богато такихъ людей що колись збирали шмати и всячину сталисъ богатыми людьми якъ свѣдчитъ слѣдуючiй случай, котрый подае Вѣденьска газета „Neue Fre Presse“

Оденъ панокъ Вѣдень дуже богатый, хотѣвъ конатися скóлько зароби тiи и що може онъ знай рекидаючи смѣтє. цѣли постаравъ ся одерту одежу и выгля мовъ найбѣднѣйшiй всѣхъ вѣденьскихъ ярóвъ.

Черезъ бѣ день Кресслеръ — так называвъ ся нашъ гер ходивъ по забавахъ, хъ пiкнiкахъ, кавярн театрахъ — охочо б ся бо мавъ защо.

Ко соненько покла ле спочинокъ и стало темнѣтись, тогда Кресслеръ входивъ до свозй малой комнатки, котру бувъ вынаймивъ въ найбѣднѣйшой части мѣста и зъ óттамъ выходивъ вбраный въ подертiи лахи, пóдперезаный мотузкомъ съ мѣхомъ на плечахъ до свого шматярского бѣзнесу. Никто, навѣтъ и полiцiя не могла отгадати що сей обшарпанецъ єстъ богатымъ, молодцемъ и належитъ до высокой вѣденьской арiстократiи.

Черезъ одинъ мѣсяцъ що ночи съ лятарнею въ рукахъ ходивъ Кресслеръ отъ бочки до бочки отъ смѣтовиска на смѣтовиско все пекуючи въ свой полатаный мѣхъ.

Ану вгадите що онъ такъ въ короткóмъ часѣ назбиравъ? Самъ подавъ докладный списъ всѣхъ рѣчей котри попались въ єго руки и опинились въ шматярскомъ мѣшку.

Знайшовъ:

26 предметóвъ въ золотѣ и въ дорогихъ камѣняхъ вартости 1276 злр.

15 предметóвъ въ срѣблѣ вартости 420 злр.

2 пуляриси въ котрыхъ було грошей въ сумѣ 617 злр.

накнецъ знайшовъ лютерiйну карточку котрой нумера вi вт

ко шматяръ черезъ од мѣсяць красну суму: 2350 злр.!

Чи можна смѣятися латярского ремесла?..

Въ Медiоланѣ котре знаходитъ ся Италiи, завязало ся т ство пóдъ назвою „С новъ.“

Тiи панов ролятъ хорош орхестру только ужи єсь яко рументи варги якъ. Тая банд ала уже рта кот уже хоро али.

Швайцаpiи за лося е товриство, ко по-вило въ своихъ ату хъ яко перша обов ча регула николи на ул не здóймати капелюха п здоровленiю одинъ д тóлько руки пóднес крисъ.

Тое товариство съ поч хорошенко зачало розв тись, але злобни язики решкодили, бо пусь вестъ що се товарист заложили сами лыси люде и протое не хочутъ лимати на улицѣ капелюхъ при поздоровленю, щобъ не оказувати яка въ нихъ лысина. Ахъ тiи люцки языки!...

Петра грóшъ.

Зъ нагоди пашкого ювелея

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

сего року паломники, богомольцѣ зъ розмаитыхъ сторонъ зложили св. Отцу красну суму 3.460,000 франковъ Дарунки зъ монастирей и отъ богатыхъ особъ вилосять 5,600.000 франковъ Князь Норфолкъ самъ жертвувавъ оденъ милионъ фрн.

Чудо та диво проявляєсь межи людьми на семъ свѣтѣ. Кто таке коли подумавъ щобъ маленька дѣтина шѣстъ лѣтъ маюча, уже знала старожитный языкъ греческій якъ свой родный? Тою дѣтиною бувъ нещасливій философъ Стуартъ Міллъ

Въ Хінахъ знайшовъ ся одинъ хлопецъ чотиролѣтный, котрый мавъ таку памятъ, що могъ по одномъ перечитаню повторити сей часъ 360 стиховъ зъ поезіи славного ученого хинчика Тангъ.

Но се ще дивнѣйше якъ пишутъ французки газеты съ Хинъ. Недвано тому одинъ мальчикъ чотиролѣтный въ Гонгъ-Конгъ зголосивъ ся до испиту (екзамину) на професора хиньской словесности. Екзаминъ видержавъ знаменито такъ, шо всѣ билися по лысинѣ [illegible] философа літерата. Сѣ[illegible]во,але ще больше естъ то, [illegible] межи нашими людьми [illegible] ходятъ ся таки, що зъ ве[illegible]и памяти и мудрости [illegible] пивѣ въсалонѣ, забувають [illegible] ся перехрестити на другий день встаючи до роботи.

ВЕСЕЛА [illegible]ЗИЛЯ.

[illegible]Ъ НАРОДНЫХЪ УСТЪ.

Про жид[illegible]

1.- [illegible]ъ сотворивъ [illegible] жидовъ [illegible] они перше [illegible] новали [illegible] а дальше ро[illegible]енилися. [illegible] стали шах[illegible]ти. А [illegible] и всякого [illegible]ого [illegible]роду намножило [illegible] отъ [illegible]маютъ жиды, [illegible] бы [illegible]ть красше шахруватъ [illegible] почали Богу дорѣкать: „Не добре ты, Господ[illegible]й свѣтъ сотворивъ". —„Я[illegible] не добре? пытае Богъ [illegible] вамъ, проклятымъ, ще [illegible] года?" — А ни яка, говорятъ жиды: хибажъ то до рѣчи, сотворити та держати на небѣ таку рѣчъ, що тамъ совсѣмъ непотрѣбна и жадной корысти съ ней нема.?—

„Якажъ тамъ така рѣчъ на небѣ непотрѣбна?" пытае Богъ. А жиды кажутъ: „а зорѣ? на що они? тажъ сонце свѣтитъ въ день, мѣсяць въ ночи, а зорѣ совсѣмъ даремно стремлятъ! Красше бъ ты, Господи, взявъ та тіи зорѣ зробивъ въ золоти грошѣ тай намъ давъ. Зроби Господи, такъ!" — „Ну,тай набридли вы менѣ! каже Богъ: заедно лѣзете сюды, коли не съ симъ то съ тымъ! Вже такій паскудный народъ, що и на свѣтъ бы васъ не слѣдъ було пускати. Ну вжежъ няи буде такъ: дамъ вамъ золотихъ грошей доволѣ,— только кожъ, якъ зорѣ на небѣ, такъ я васъ самыхъ поросыпаю по всему свѣту."

II — Вѣзъ мужикъ на ярмарокъ пана съ жидомъ; только дорогою ось поломилась, мусѣли заночувати середъ дороги. „Ну щожъ ласкавый пане каже мужикъ: я съ того не виненъ, що така причина ся става, але уже теперъ кладѣть ся спати — де хочете!" Отъ и положивъ ся панъ на травѣ подъ деревомъ, жидъ на возѣ, а мужикъ коло коней, щобъ часомъ не покрадено. Ну нѣчого, лѣтной поры ночъ тепла, азоряна такъ, що не надивитись! Лежатъ всѣ трое тай думаютъ кождый свое. Панъ лежитъ, дивитъ ся на небо тай медитуе: „от и на небѣ не однаково. — одніи [illegible]ши, мабуть шляхетнійши; а цѣкавый бы знати, за кого мѣсяць помѣжъ зорями, чи за круля, чи за ксьендза?" — Иванцьо дививъ ся, дививъ ся на небо тай каже: „хорошо, Господи якъ хорошо у небѣ святому! а ще лѣпше, що небо такъ высоко, а то люде заразъ и небо помежували бы: вельможніи забралибъ большіи и лѣпшіи части, а иншимъ бы меншіи достались, а якъ кому, то и нѣчого-бъ не осталось..." А жидъ позирнувъ въ гору, покрутивъ головою, облизавъ ся тай подумавъ: „а що,якъ бы у мене столько червонцѣвъ було, скольо зорокъ на небѣ? ай вай ъ! можебъ тогды вже и [illegible]ававъ на проценты!"

[illegible]иятель въ бѣдѣ.

Же[illegible]. — Прошу пана ласки [illegible]ватись надъ бѣднымъ[illegible]оть пару центовъ на хлѣ[illegible]анъ дае бѣдному квот[illegible]ой навѣтъ каполюха не[illegible]въ и неподяковавъ)

Панъ — якъ [illegible] тебе поратовавъ а ты [illegible] конишъ ся менѣ?

— Прошу пана [illegible]шадае, бо полицай стой[illegible] плечима и сей часъ [illegible]давъ бы ся що я одъ васъ [illegible]ю немаючи позволеня, а [illegible]а арештовавъ бы мене, а [illegible] буде думавъ що то два,приятелѣ идутъ собѣ та балакаютъ по дорозѣ.

Мати.— Сыну николи неоткладай того на завтра, що маешъ днесь зробити.

Сынъ.—Добре мамо, та дайте менѣ тоти пероги що вы на завтра сховали най таки днесь зъѣмъ.

Иванъ – жиде куки собѣ одъ мене корову дуже добра— будешъ ю доити.

Жидъ — нащо менѣ твою корову куповати и дойти наколи я цѣле село дою?

АМЕРИКАНЬСКИ НОВОСТИ.

Велика радость въ бѣломъ домѣ въ Вашингтонѣ. Панѣ президентова Гроверъ Клевеландъ повила дня 11. сего мѣсяця дуже красну доньку. Родительница и новонароженне знаходятъ ся при добромъ здоровлю.

Зъ всѣхъ сторонъ посипались гратуляціи пану президентови, до котрыхъ и мы нашу залучаемъ.

Уже троха прояснилось для бѣдныхъ роботниковъ и надѣя опять осмѣхаетъ ся на [illegible]новии рухъ, фабрики уже дымять ся и роботники сотками зачали свою дневну роботу.

Въ Монтанѣ, на вестахъ пануе страшна посуха и спекота въ тихъ часахъ така, що ще мало кто съ старыхъ людей запамятаъ.

Осторожно съ [illegible]убами, грыбами — Нема такого дня щобъ на день не троилось по пять и больше людей ядовитими грыбами.

Въ Лонгъ Аиляндъ збили ся два трены. Въ томъ страшномъ нещастю стратило 13 людей житіе на мѣсци а решта покалѣчилось.

Нападъ на тренъ.

Коло другой годины по повночи йшовъ тренъ пасажерскій съ Чикаго до New Yorku. На одномъ скрутѣ на милю отъ Heidalville Ind. замасковани розбойники фальшивимъ знакомъ (червоне свѣтло) встримали потягъ. Тогда съ набитими револьверами стали рабувати всѣхъ подорожныхъ. На кінци розбили динамитомъ почтову касу [illegible]300.000 доляровъ [illegible]кочили зъ треному и щезли въ лѣсахъ. Таке дѣе ся туть дуже часто.

Смерть міліонеровъ.

Кажуть люде що кко грошѣ мае есть щасливій и добре му на семъ свѣтѣ жити. Се не правда, бо сами міліонеры доказали що въ грошахъ щастя нема. Едвинъ Паркинсъ чоловѣкъ въ 38. року житя, сынъ міліонера застрѣливъ ся въ своимъ помешканю 176 ул. Кінгбрідж Родъ. Що за прычина була самоубійства, дотеперъ ще незнати. Молодій. здоровій, богатій але нещасливій хоть міліомы посѣдавъ.

Така люцка доля, таке наше щастье на сей земли.

Бѣдный о жебраномъ хлѣбѣ тягне свое бѣдолашне житье зъ дня на день, а богачъ отберае собѣ однимъ выстрѣломъ, лишаючи міліоны. Се велика загадка житя.

АМЕРИКАНЬСКА РУСЬ.

Джерсей Сіти.

Одъ довшого уже часу и у насъ слабо робилось по фабрикахъ. Але теперъ поволи знову зачинаютъ брати людей до роботы. Въ сихъ днятъ рознеслась сумна вѣсть по нашомъ мѣстѣ що азіятска холера появилась уже и тутъ. Првда було два случаи смерти на холеру, но и натомъ скончило ся дальшій походъ сей заразы.

Юнкерсъ.

Якъ мы писали въ попередномъ числѣ нашой газети, такъ и сталося.

Въ Юнкерсъ взяли ся таки направду до посвященя церкви уже третій разъ.

Тое посвященіе отбулося дня 24 септембра т. года.

Елизабетпортъ.

Дня 4 вересня с. р. руске тамошне бротство Св. Отца Николая мало баль. На сей радостный день прибуло много братствъ, межи которыми грало найважнѣйшу ролю, наше руске братство Св. Петра и Павла съ Джерсі Сіти.

Коли тренъ ставъ на мѣсци, уже стація була биткомъ набита людьми всякого языка. Якъ только наше братство розвинуло американьску а потомъ руску фану и готовилося до походу помѣстѣ томъ всѣ зачали кричати. Гурра поздоймавши капелюхи кождій пхався близше до була руска фана щобъ ей придивится бо такой красной ще невидѣли. На балю дуже хорошо [illegible]влялися всѣ только, [illegible] непрошеный гостъ ста[illegible] крутосвѣтъ литвинъ зроб[illegible] паскудний жартъ при б[illegible] Казавъ си дати стаканъ [illegible] и вынявъ 20 дол, щобъ [illegible] платити.Барькѣперъ выд[illegible] му решта але познѣй переконавъ ся що двайця[illegible] була фалшива старого ш[illegible]ка злапали и стоитъ п[illegible] барѣ судовой чекаючи [illegible] ченджъ отъ справедливо[illegible] судіи.

Руске братство Св. Петр[illegible] и Павла вертаючи ночнимъ треномъ зъ Елизабетпорт[illegible] ского балю, зостало зневажане черезъ колькохъ ай[illegible] рискихъ льофровъ, котр[illegible] стали гидити паскудними словами и грозити кулаками. Но наши хлощѣ недовго терпѣли сынамъ зеленой виспы, котри ще незасмковали рускихъ кулаковъ. Въ одной хвили зъ потолченими ребрами, зъ порозвальованими головами зостали выкинени зъ трену и на трекахъ вязали собѣ раны.

Газлетонъ — Тамъ отбулося посвященіе угольного [illegible]чуюся руску церковъ — щасть Боже!

Олифантъ. Дня 4 вересня с. р. одбулося торжественное посвщеніе церкви и приходского дому. Церковъ дуже красно виглядае но ще красшій парохіяльный домъ. Се торжество дуже випало величаво.

Руска музика зъ Джерманъ пописалась знаменито такъ що всѣ подивляли нашихъ молодыхъ музикантовъ. По скончену богослуженія въ церкви, зачалось друге служеніе для зголоднѣлихъ духовныхъ отцѣвъ на новопосвященной плебаніи. Тоасти сипались мовъ зъ мѣшка за здоровле и благобитіе нашихъ майнеровъ и меньшой голодной безъ роботи братій.

Отъ Редакціи.

Дальши числа „Свободи" висылаемъ только абонентамъ.

Кто хоче мати на свой вопросъ водповѣдь, мае залучити два центову марку въ листѣ до Редакціи.

Газети, котримъ, нашу посылаемъ, проснмъ посылати намъ въ замѣнъ.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ЧОРТЪ и КОВАЛЬ.

продолженіе

Въ короткомъ часѣ майстеръ повзявъ таке довѣріе до свого челядника, що богато разовъ вже и до кузнѣ не заглянувъ спускаючися цѣлковито и безпечно на него.

Одного дня десь по щось бувъ вийшовъ коваль зъ кузнѣ, только чортъ самъ позоставъ.

Наразъ черезъ село по прикуню ѣхала бричка а на ней розложилася груба стара панѣ, властителька села. Тогда чортъ вихлявши голову на дворъ ставъ кричати:

— Ахъ ласкава панѣ, будьте такъ добріи затриматися на хвилину передъ кузнею; знайшлисьмо такій способъ що можемо съ старыхъ людей переробити на молодихъ.

Панѣ якъ разъ скочила съ брички тай скоренько побѣгла до кузнѣ.

—Що се ты кажешъ? Чи то може бути таки и правда? И ты можешъ тое зробити? Спыталась молодого челядника.

—Знаємо знаємо мы добрэ наше ремесло, отповѣвъ чортъ. Слибъ я не бувъ годный сего здѣлати ябъ людей нядурно не кликавъ аби переконались о нашой штуцѣ.

—Сколько се буде стояти? Спыталась панѣ.

—Пятьдесять долярей

—Пятьдесять долярей! — добре ото твои грошѣ,зроби съ мене старой молоденькую. Чортъ сховавъ грошѣ въ мѣшокъ, а паньского фѣрмана выславъ въ село.

—Иди, такъ му сказавъ и причеси менѣ двѣ коновки молока. Потому взявъ довги клѣщи вхопивъ ними грубу паню и пусть въ горячу печъ. Она згорѣла только остались кости. Наколи фѣрманъ принѣсъ молоко, онъ выллявъ все въ велику балю,позбировъ до купки всѣ кости и кинувъ въ молоко. О чудо! По трохъ минутах встае панѣ съ балѣй жива, молода и дуже хороша .Тогдѣ знову скоренько сѣла на бричку и вѣтромъ погнала до свого двора.

Будучи уже въ дворѣ, пойшла до комнати свого мужа и сѣла собѣ напротивъ него, котрый вытрѣщивши свой очи на ню, не могъ росознати що се его жена. Що се тобѣ такого, що такъ бѣсомъ глядишъ на мене? сказала панѣ.

Я сьмъ молодою, хорошою и не хочу старого дѣдугана мати за мужа.

Иди скоро до кузнѣ до коваля и скажи щобъ тебе зробивъ молодого, бо инакше не хочу тебе на мой очи видѣти.

дальше буде.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ

Франція.

Въ одномъ селѣ котре звесь Егі — де — мортъ въ Франціи знаходятъ ся копальнѣ соли, котре бло поприщемъ кровавой бойки межи роботниками французкими а италіянскими. Борба була завзята и страшна— коло двайцятъ италіяновъ пало трупомъ а решта покалѣчени спасалися бѣгствомъ. Розюшена французка толпа де лише попала на италіяна заразъ убивала безмилосердно наче пса. На сю вѣсть по всей Италіи робились демонстраціи противъ Франціи и здавалось що прійде до войны, але справа залагодилась мирною дипломатичною дорогою: Франція заплатила всю шкоду для потерпѣвшихъ родинъ небѣщиковъ убитихъ въ той борбѣ, котрой причина була та, що роботники италіянски поднялись за меншу цѣну до роботы.

Нѣмеччина.

Сего рочни осѣнни маневры нѣмецкого войска, котри отбулися въ Алсаціи Лотерінгіи що перше належали до Франціи, выкликали велике обуреніе у французовъ. Особенно же се обуреніе побольшилось тымъ, що самъ цѣсаръ нѣмецкій бувъ присутный на тыхъ маневрахъ, абы свѣту показати що Алсація и Лотерінгія суть коронно нѣмецкими краями и що Нѣмеччина реванжу неboится.

Швеція и Норвегія.

До сихъ поръ тіи два краѣ були въ згодѣ подъ однимъ королемъ, але теперъ повставъ рухъ сепарастичный, т. е. хочетъ одинъ край бути отдѣльнымъ отъ другого и своимъ жити житіемъ. Король Оскаръ сего нехоче и для того приступивъ до трой - союза, щобъ въ часѣ революційныхъ розруховъ - мавъ помочъ и подпору.

Австрія.

Розруха и агитація молодо - чеховъ неустаютъ противъ нѣмцѣвъ. Наконецъ превительство постановило выступити дуже остро и положити конецъ тымъ розрукамъ. Въ Празѣ въ осердку сей агитаціи молодо - чеховъ проти нѣмцѣвъ, зроблено малу облогу. Цѣсарскій рескриптъ подписаный всѣма міністрами касуе и надальше для мѣста Праги и ей предмѣстей артикулъ 12 и 13 краєвыхъ законовъ. Тіи артикули односились до свободи печати, до держанія явныхъ публичныхъ вѣчей и до превилигіи даной чехамъ бути сужеными черезъ судъ прысяглихъ въ певныхъ переступленіяхъ. Черезъ повисше цѣсарске роспоряженіе ще больше розгорѣвъ ся гнѣвъ и ненавѣсть молодо - чеховъ, за котрими стоитъ весь ческій народъ, проти правительства.

ГЕЙ СЛАВЯНЕ!

Гей славяне въ Америцѣ -
Подаймо си руки,
и покажѣмъ всему свѣту,
Що мы „Слави“ внуки.
Несварѣмся но любѣмся
Якъ родніи братя,
Нехай щезне минувшое
Давнійше завзятя,
Котре враги межи нами
Въ краю розсѣвали
И такъ славянъ за чуприну
Мовъ дурнѣвъ тримали
Мы днесь вольни и свободни
Лучѣмъ ся въ громаду -
Атимъ зробимъ мамѣ Славѣ
Велику отраду

Федровъ.

ДРѢБНИ ВѢСТИ

Найбогатшій человѣкъ зъ штату Массачусетъ міліонеръ фридрикъ Амесъ нагло померъ на ударъ серця, лишивъ по собѣ 25 міліоновъ дол. для своихъ пятеро дѣтей. Смерть и міліонеровъ немае заничъ —се одна справедливостъ на свѣтѣ.

Въ Тулонѣ гортовомъ французкомъ мѣстѣ воєння руска флота спустила свои котвицѣ въ тихъ водахъ. Франція дурѣе зъ радости и робитъ велике принятіе не только для рускихъ официровъ но и для простихъ матрозовъ.

Въ Бразиліи знову революція. Повстанцѣ по тяжкой кровавой борбѣ заняли мѣсто Ріо Янейро.

Зъ правительственной каси въ Филядельфіи щезло 25000 долляровъ — невидима рука забрала черезъ ошибку.

Въ New - Yорку роботники безъ працѣ и хлѣба зробили велику демонстрацію въ духу анархичномъ. [illegible]ла много до роботи съ своими палками.

Въ старомъ краю холера зачинае уже щезати.

Сего року въ нашихъ горахъ валика бѣда бо компери погнили, люде зачинаютъ выходити сотками до Америки де и туть не гараздъ.

Плянъ будови моста черезъ рѣку Гудсонъ ривер зъ Джерси Сити до New Yorku зоставъ потвердженый отъ министерства войны.Сенатъ отже дастъ теперъ свою апробату.

Нашъ рускій славный докторъ Савченко доказавъ науковой доктрской комісіи въ Парижу що мухи найбольше розносятъ заразливу хоробу холеру, зъ одного мѣсця на друге - комісія узнала що се правда. Слава нашому докторови русиновi.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.

New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА

КОРАБЕЛРНА

И.КОЛІОВА.

Спродае шифкарты на найлѣпшій линіи морскій на Бремень и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свой человѣкъ обходитъ ся съ людьми сумлѣнно.

HERMAN GIZANG

Рогъ Варренъ и Моррисъ ул.

Jersey City N. J.

Утримуе въ своймъ складѣ найрозмайтшій трунки такъ старо-краевіи якъ и американьскій

Саля для забавъ весѣльнихъ.

A. BABIAK

686 3. ав. межи 21 а 22 ул.

S. Broklyn N. Y.

Найславнѣйшій краевій рѣзникъ. Его ковбасы и вуженина росходитъ ся по цѣлой Америцѣ.

Замовленя и обсталюнки услугуесь скоро и точно.

F. MISSLER

106 WEST STREET

NEW YORK

А въ JERSEY CITY

77 GRAND STREET

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшомъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Колько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкарты? а еще жаденъ не скарживъ ся що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моймъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважанемъ а не забувайте на

F. MISSLER

BOLESLAW SIGER

Поручае ся ласкавой памяти краянovъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рожнородни напой.

Хороша с а л я для забавъ и братскихъ засѣдань.

D. OLDENBURG

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

ПЕРША РУСКА

ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сіти.

Подъ числомъ 102 Моррисъ улиця.

Краяне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, няй зайдуть тамъ а будуть услужени по дыро руски. Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що только потребно.